

RÁCZ JÁNOS ÉS KISS DÁVID ELŐADÁSA

RÁCZ JÁNOS: Elég nehéz feladatot kaptam, tíz perc alatt próbáljam meg összefoglalni módszertanilag mindazt, amit az elmúlt időszakban a Nemzeti Emlékezet Bizottság keretein belül dolgoztunk a kollégámmal, Dáviddal. Ugye ő is majd tíz percben fogja ugyanezt megtenni, nyilván más szempontok alapján. A feladatunk az az volt, hogy a 81/1945.-ben 45-ös rendelettel felállított népbíróság, népügyészség személyzeti anyagit megtalálva a különböző eljárásokban részt vett személyekről próbájunk valamilyen fajta anyagot keresni, illetve hát egyelőre megtalálni egyáltalán, hogy kik voltak azok a személyek, akik ebben részt vettek, mind a népbírákat megtalálva, mind a népügyészeket megtalálva és tulajdonképpen ez lett volna a legfontosabb a kutatásunkban. Aki ismeri a Budapest Fővárosi Levéltárt, illetve jár oda, hogy megnézze ezeket az anyagokat – hiszen kezdetben az 1945-ben Budapesten halálra ítélték ügyeivel kezdtünk el foglalkozni –, akkor ott nagyon jól tudja, hogy találkozni fog az iktatókönyvekkel, a népbíróági és népügyészségi iktatókönyvekkel, a különböző peres anyagokkal, illetve ezeknek a különböző fajta dokumentumaival. Milyen problémákba ütközhet a kutató? Hát először is az, hogyha megtekinti az iktatókönyvet és ugye 1945-tel foglalkoztunk, akkor a népbíróági iktatókönyvnek az első pár oldala az gyakorlatilag már nincs. Tehát azokat az anyagokat, amik ott voltak: nevek, felsorolt ügyek, már nem visszakövethetőek, az idő „megette” őket, tehát ebből nem fog közelebb jutni a perekhez. Illetve a másik gond az, hogy ha meg is találja az adott ügyszámot, ami ott szerepel, akkor ez alapján az ügyszám alapján nem fogja tudni kikérni a dokumentumot, ugyanis az ügyszámok nem megfeleltethetőek a fond jegyzékszámoknak. Ha pedig megnézi a Budapest Fővárosi Levéltárnak a digitális oldalát és onnan próbál esetleg névre, vagy egyéb módon keresni, ott sem biztos, hogy egyből azt az ügyszámot, illetve fondszámot fogja megkapni, ahol adott esetben az ügy van. Ez annyit jelent, hogy a Budapest Fővárosi Levéltárnak a levéltárosaira rá van utalva a kutató és ugye mivel tudom, hogy itt a teremben is vannak, úgyhogy szeretném megköszönni nekik a munkájukat, amivel egy-egy esetben próbáltak nekünk előásni a különböző fondokból az anyagokat. És aztán persze kiderült a kutatás során, hogy a népbíróági fondok helyett, más fondokban találtunk meg bizonyos anyagokat, amelyek már adott esetben digitálisan kutathatók, tehát ilyen gondokkal szembesültünk. Illetve egy másik gonddal is szembesültünk, amilyen ennél sokkal problémásabb. Zinner Tibor már próbált

utalni, illetve az előadásában beszélt róla, hogy bizonyos anyagok teljes egészében megsemmisültek, eltűntek, kiselejtezték. A rögtönítélő bíróságok anyagáról van szó, amelyre ugye szintén szükségünk lett volna, de ez nem érkezett meg a Budapest Fővárosi Levéltárba, tehát ők nem tudták ezeket az anyagokat odaadni. Hát itt leszünk igazán nagy problémában, hiszen, hogyha ezeknek a pereknek szeretnénk majd a személyi háttérét föltárni, illetve mindazokat, akik részt vettek ezekben az ügyekben, hát akkor lehetséges, hogy akkor a sajtóanyagokhoz kell nyúlnunk. De hát azzal meg az a probléma, hogy irányított, tehát nem egészen biztos, hogy amit ott fogunk találni, az kedvünkre való lesz, illetve használható. Tehát amint látható, hogy nem minden esetben sikerült magában a peres anyagokban sem megtalálni a népbírák és a népügyészeknek a neveit. Ennek több oka van. Vagy nem maradt fenn egyszerűen a neve, mondjuk akár még magán az ítéleten sem. Tehát mondjuk aláírta a tanácsvezető bíró, hogy „helyettük is aláírja” ugye távollétükben egyszerűen csak alászignálta, ezért nem, vagy egyszerűen olvashatatlan volt az aláírás. A dokumentumok ugye egyre inkább sárgulnak és kezdenek az enyészet felé elmenni. Tehát a probléma az az, hogyha ezt most nem próbáljuk záros határidőn belül végrehajtani, akkor elképzelhető, hogy pár év múlva már senkinek nem fog ez igazán sikerülni. Hacsak időközben ezek a dokumentumok teljes egészében nem lesznek digitalizálva, ami mondjuk szerintem eléggé szerencsés lenne. Éppen ezért nem volt elegendő megnézni a peres anyagokat, hanem elő kellett vennünk a tárgyalási naplókat is. A tárgyalási naplóból is nagyjából sikerült azért rekonstruálni a népbíráknak, illetve a tanácsvezetőknek a neveit. A gond az az, hogy bár a mi általunk vizsgált 31 ügyben – hiszen 31 kivégzést néztünk meg 1945-ben Budapesten – egy részében nem egy tárgyalási nap volt, hanem több. És ezekben a tárgyalási napokban pedig hát azt vettük észre, hogy voltak olyan tárgyalási napok, ahol adekvátan megtaláltuk az adatokat, tehát mind a népbírókat, mind a tanácsvezető bírókat, mind a népügyészeket megtaláltuk, de másik tárgyalási napon pedig már beleütköztünk ugyan ebbe a falba, tehát nem találtuk meg a neveket, hogy most ugyanazok voltak, eltérés volt? Tehát itt is akadhatnak még bizonytalanságaink, amiket majd még további kutatásoknak kell mondjuk tisztázni. A másik gond, hogy mi azt gondoltuk Dávid kollegámmal, hogy a népbíróság működése során keletkezett anyagokban – különösen a népbírósági elnöki iratokban – találkozni fogunk esetleg komplett életrajzokkal, amiket tudunk használni. Ez részszint igaz volt, de a népbírákra ilyen vonatkozó anyagokat nem találtunk. Ellenben például a tanácsvezető bírákra igen, részszint, illetve a különböző irodaszemélyzetre, tehát például a jegyzőre volt, csak hát ezzel

mondjuk nem leszünk beljebb a kutatás szempontjából. Ellenben viszont az elnöki iratok mégiscsak nagyszerűek voltak és nyújtottak nekünk támpontokat, ugyanis megtaláltuk azokat az eredeti listákat, amelyeket a különböző pártok benyújtottak, hogy milyen népbírákat javasolnak. Tehát ebből vissza lehetett követni, hogy melyik párt pontosan mennyi népbírárt javasolt, kik voltak ezek a személyek? És ezekhez a személyekhez tartoztak lakcímek és egyéb adatok is, erről részletesebben Dávid fog majd beszélni önöknek. Mik voltak a tapasztalatai a feltárásnak? Hogy megállhatunk-e a csak a tanácsvezető bírónál? Megállhatunk-e majd a népbíróknál, vagy az egész rendszert kell górcső alá helyezni? Az iratokat tanulmányozva arra a következtetésre jutottunk, hogy koránt sem elegendő csak a népbírókkal foglalkoznunk és a tanácsvezető bírókkal, hanem az egész eljárást kell górcső alá helyezni, tehát szükségünk lesz majd arra, hogy a nyomozókat is rögzítsük, szükségünk lesz majd arra, hogy ezen kívül ugye a népbüvészekkel is foglalkozzunk. A nyomozók szerepe az miért lényeges és miért lényeges és miért lényeges a Politikai Rendészeti Osztály eljárása ezekben az ügyekben? Először is azért, mert nem rendelkeznek ezeknek az eljárásoknak a felgöngyöltésében közvetlen bizonyítékokkal. Ezt azt jelenti, a tanúvallomásokra fognak elsősorban támaszkodni, tehát a nyomozóknak a játéklehetősége és a játéktere az meglehetősen nagy és széles, tehát ők lesznek azok, akik majd különböző sajtóhirdetések útján próbálják adott esetben az adott munkaszolgálatos századnak a még életben maradt tagjait felkutatni és mondjuk bevonni egy olyan perben, ahol éppen a munkaszolgálatosokat tömörítő századnak a századparancsnoka kerül majd a vádlottak padjára. Tehát ezeknek a begyűjtése ez már jelent egy feladatot. A másik az, hogy a jegyzőkönyvekből számomra kiderült, hogy tapintható az egyes nyomozók közötti különbség. Tehát vannak olyan nyomozók, akik amikor a terhelten fölveszik a vallomásokat, akkor láthatóan elfogadják azokat az állításokat, amiket mond a terhelten, nem próbálnak belemenni részletekben, aztán jön egy teljesen másik fajta nyomozó – személyekről majd ugye szintén Dávid fog adott esetben beszélni –, ahol látható, hogy valami teljesen megváltozik, esetleg az a féloldalas fölvetett vallomás már másfél, két oldalas lesz és teljesen más az egésznek az iránya. Ennek azért van lényege, mert a vádlottak egy része az eljárásban fizikai kényszerítésről ad számot, tehát azt mondja, hogy mindaz, ami a nyomozati eljárás során történt kényszerítette egy bizonyos fajta vallomás megtételére és ezeket részben, vagy egészben magában a perben visszamondja és módosítja. Tehát itt van egy ilyen lényeges és fizikai kényszerítésre hivatkoznak, ez az eseteknek a nagy százalékában egyébként igaz, tehát amiket megtaláltunk ügyekben. Mármint a hivatkozás, hogy a kényszerítés, az egy

másik kérdés és egyébként tanúk esetében is előfordul el. Tehát tanú is van, aki azt állítja, hogy őt is adott esetben kényszerítették, hanem is fizikai úton-módon, de rábeszéltek arra, hogy ezt, vagy azt valljon. A másik, ami nagyon lényeges és szerintem a népbíróknál egy hangsúlyosabb rész lesz, a népügyészek személyének a feltárása és az ő életútjuknak, karrierútjuknak a pontos megírása, hiszen ugyanis a népügyészeknek ezekben az eljárásokban a szerepe és személye az nem elsősorban a vádiratokban mutatkozik meg, hanem sokkal inkább magában a tárgyaláson nyújtott lehetőségekben tárul ki. Tehát a nyílt tárgyaláson. Mit tapasztaltunk? Hát először is azt, hogy a népügyészeknek az indítványait általában a népbíróság elfogadta. Nem igazán találkoztam ebben a 31 ügyben olyannal (egy-két olyan esetben), amikor a védőnek volt valamilyen mozgáslehetősége, tehát adott esetben póttanárnak a beidézését elfogadták. Ez a gyakorlatban úgy nézett ki, hogy a vezető bíró, a tanácsvezető bíró minden esetben, amikor a védő kezdeményezett, hát megkérdezte a népügyész véleményét is és nyilván népügyész már a tárgyaláson elmondta, hogy ő ezt nem támogatja ezért meg ezért és ezeket a tanácsvezető bíró általában elfogadta. Ennél nagyobb játéklehetőséget nyújtott számára maga a 81/1945-ben felállított rendelet. Tehát egy olyan lehetőséget kaptak, amivel folyamatosan tudtak élni, ez több rétű. Először is a kegyelemre ajánlás kérdése, ami lényeges. Zárt ülésen – tehát halálos ítéletről beszélünk – az első, akit a tanácsvezető bíró megkérdezett az minden esetben a népügyész volt. A népügyész volt az, aki kifejtette a véleményét és azt kell, hogy mondjam, az esetek egy részében azt tapasztaltam, hogy ezek teljes egészében átmennek például az elutasításban, tehát szó szerint átveszi a tanácsvezető bíró a népügyésznek a véleményét és ugye a szavazás megtörténte után, ez írásban foglaltatik. És – köszönöm szépen! A másik, egy ennél lényegesebb kérdés, és itt át fogunk menni egy picit egy táblázathoz, ez egy elég régi kutatásunk, amit még Zinner Tibor professzor úrral kezdtünk el, ő volt a kutatásvezető, aminek az volt a lényege, hogy föltárjuk a népügyészség által, a népügyészség iktatókönyvében talált adatokból, hogy pontosan hány háborús és népellenes elítéltünk van, illetve olyan, akit ezeken a pontok alapján vádolnak. És ez azért lényeges, mert a népbírósági törvény alapján, akit a 11.§-ban vádoltak meg és majd abban ítélték el, ő nem fellebbezhetett a Népbíróságok Országos Tanácsához. Tehát, ha valaki halálos ítéletet kapott, akkor ő nem fellebbezhetett, ezért csak ugye kegyelemre tartott igényt, tehát kegyelmi kérvényt nyújthatott be maximum. Ez azért lényeges, mert az esetek egy részében – és itt talán ezzel zárnám a beszédemet –, hogy a Dávid is ide férhessen, mindenképpen azt kell elmondani, hogy nagyon sok esetben éltek ezzel a 11.§ által nyújtott

lehetőséggel. Ennek akkor van jelentősége, amikor 45-ös ügyekben halálra ítéletekben halmozottan merülnek fel a különböző jogszabályok, amiben elítélik őket, tehát halmozott esetek vannak és mondjuk a 13.§-ban is bűnösnek találják az illetőt és azért is halálos ítéletet lehet kiszabni, de viszont maga az ítélet az nem mondja meg, hogy most a 11.§ alapján ítélték halálra vagy a 13.§ alapján. Tehát ebből következően megpróbál az illető fellebbezni, a Népbíróságok Országos Tanácsa az hoz pedig ez ügyben határozatot, amely kimondja, hogy amennyiben a 11.§-on kívül másban is bűnösnek találták az illetőt és ott is halálbüntetést lehet kiszabni, nyilván nem fogják ezt elkülöníteni, tehát az egész ügyben lehet fellebbezni. Mit tesznek ezért a népbírák, ugye hogy adott esetben ezt elkerüljék? Nem tesznek mást, mint adott esetben visszavonják mondjuk az eljárás alatt a 13.§ alapján a vádat és marad a 11.-es és ebbe gyakorlatilag hát a vádlottnak a fellebbezési joga az megszűnik. És itt látható még ezen az ábrán, hogy a 7700 ügy, amit megvizsgáltunk 1945 tekintetében látható, hogy a 11.§ vezet, tehát 1088 főt vádoltak meg ezzel. Köszönöm szépen a figyelmüket és átadnám Dávidnak a szót!

Kiss Dávid: Köszönöm szépen! Tisztelt Elnök asszony, tisztelt hölgyeim és uraim! Én tovább folytatnám Jánosnak az előadását olyan szempontból, hogy én ennek egy ilyen mellékszálát szeretném igazából részletesebben kibontani. Ugyanis én leginkább a személyekkel fogok foglalkozni az elkövetkezendő előadásomban, felvázolva azt, hogy hogyan is lehet kutatni, illetve milyen források állnak vagy állhatnak rendelkezésünkre a személyekkel, a személyek kutatásával kapcsolatban. Ugye a Budapest, és itt különösen a Budapesti Népbíróságra koncentrálok. Szűkítettem a kört, azon belül is a népbírákra, illetve nagyrészt az MKP-s népbírákkal kapcsolatos forrásokat fogom tulajdonképpen ismertetni. Egész egyszerűen azért kellett ezt a szűkítést megtennem, mivel nagyon sok időbe telne az, hogyha további forrásokat is felvázolnánk. De természetesen utalni fogok arra, hogy még milyen források azok, amelyek mondjuk más pártok, népbíráinak a kutatását is elősegíthetik. Ugye lényeges az gyakorlatilag, hogy a Budapesti Népbíróság volt az összes között tulajdonképpen a legjelentősebb olyan szempontból is, hogy a legtöbb ügyet itt tárgyalták, illetve a legfontosabb ügyeket is ezen a fórumon tárgyalták 1945-től kezdve. Ugye tudjuk azt, hogy ezt a népbírási szisztémát részben nyugati, részben szovjet mintára állították fel 1945-ben. Hát ugye a lényeg az, hogy milyen források állnak, illetve állhatnak a rendelkezésünkre? Itt utalnék arra, hogy ugye mivel elég sok idő eltelt, éppen ezért már interjúkat nem tudunk készíteni ezekkel az emberekkel,

akik ugye itt részt vettek ebben az eljárásban. Viszont lényegesek a visszaemlékezések. Több visszaemlékezés megjelent, utalnék itt Major Ákos visszaemlékezéseire, amit pont Zinner Tibor rendezett tulajdonképpen sajtó alá. Vagy Berend Györgynek a visszaemlékezésére, aki a NOT-nak volt a bírója, illetve Kósa István nevét is ki lehet emelni, aki a későbbiekben az MDP Központi vezetőségének a tagja, illetve 1945-ben betöltött egy nagyon fontos szerepet, mégpedig a szakszervezeti tanácsnak a vezetője. Na most itt utalnék arra, hogy a szakszervezeteknek a tevékenysége, története is csak igen hiányosan feltárt és ők egy nagyon fontos szerepet töltenek be tulajdonképpen ebben az 1945-ös, 45-ben kialakuló népbírói és egyéb más szisztémában is. Majd még erre fogok a későbbiekben utalni. Gondolhatnánk azt, hogy ugye már ugye sokan elég sokat foglalkoztak a népbírákkal mégis érdekes az, hogy Ványa László, aki az MKP-nak volt népbírója többek között a Szálasi-perben is, neki is született visszaemlékezése, ami nem ismert. A visszaemlékezését 1965-ben az akkor Párttörténeti Intézetben helyezte el, ez feltételezhetően ma a Politikatörténeti Intézet Levéltárában található. Ugye sajnos itt az intézetnek a – hogy is mondjam – a költözése, vagy nem költözése miatt most nem lehet kutatni az intézetben, de Ványa Lászlónak ezt a visszaemlékezését mindenképpen érdemes lesz majd a későbbiekben feltárni, természetesen kellő forráskritikával kezelve. Illetve nyilván itt persze a kérdés is adódik, hogy mennyire részletes ez a visszaemlékezés, vagy mennyire tartalmaz új és bővebb adatokat. Ez tulajdonképpen majd ahogy mondani szokták, a jövő zenéje lesz. A források nagy csoportját alkotják tulajdonképpen az írott források és itt először a Budapest Főváros Levéltárában lévő anyagokra utalnék. Itt nagyon fontosak az MKP, illetve az MDP-nek a budapesti személyi anyagai és amelyekből már dolgoztunk, illetve a későbbiekben még dolgozni fogunk. Illetve János utalt arra, hogy itt a Budapesti Népbíróság anyagából sikerült készítenünk tulajdonképpen egy ilyen excel táblázatot. Na most ugye ezek személyi anyagok, csakhogy ugye megemlíteném azt ugye, hogy a népbíráknak a személyi anyagai ebben a dokumentumban nagyon hiányosan maradtak fenn, kevés részletes életrajz található. Itt megemlítenék Turcse Gusztávnak az életrajzát, amely kiegészítő adatokat tartalmazott, ahhoz az életrajzhoz, amely ugye korábban ugye felkerült a NEB-nek az oldalára, ugye itt az 56-os perek oldalára felkerült. Mutatnám ezt az excel táblázatot. Igazából ez egy jó kutatási alap, amit itt sikerült itt tulajdonképpen készíteni. Látható az, hogy itt alul, hogy MKP, FKGP, NPP, PDP, SzDP szakszervezeti tanács által delegált népbírákat gyűjtöttünk össze, illetve van egy hetedik fül tulajdonképpen az ismeretlen pártból származónak is. Ami érdekes, hogy például az SzDP esetében itt mutatom, most beléptem az

SzDP-és fülbe, hogy több olyan SzDP-és népbíra volt – itt pirossal emeltük ki őket –, akiknek az anyaga valamiért az MKP-és dossziében volt tulajdonképpen megtalálható. Milyen adatokat sikerült összegyűjteni a név mellett? Sok esetben szerepel a cím a második oszlopba. Azért tartottuk fontosnak a címeknek az összegyűjtését, hogy ki hol lakott, mert valamikor csak ez alapján lehet tulajdonképpen beazonosítani az embereket, vagy ez alapján sem. Mert például Akác-Munkás Simonról csak azt tudjuk, hogy a Budapest VIII. kerületében lakott. Illetve ez a cím dolog is egy ingoványos talaj, hiszen Budapesten az ostromot követően az ingatlanállománynak mintegy egynegyede vált lakhatatlanná. Tehát nem tudjuk azt, hogy ki hova költözött: ismerőshöz, barátához. Volt, aki például a Royal Szállóban lakott. Ami érdekes kérdést vet fel itt a címlistában, az az, hogy több olyan személy van, aki egymásról és nemcsak az MKP-oknál, hanem már pártoknál is, több olyan személy van, aki egymással rokoni viszonyban volt, illetve egymáshoz közel lakott. Na most ezeknek a kérdéseknek a tisztázása a későbbiekben fontos lesz minden képpen. Vannak olyan személyek, akiknél előkerültek a különböző személyes adatok, tehát mikor született, édesanyja neve, hol született. Valakinek látható, hogy itt ugye az egyéb rovatban az, hogy akkor milyen foglalkozása volt. Valakinek ugye a vallása is előkerült. Ugye érdekes, hogy az MKP-s, illetve hát nem érdekes, úgy gondolom ez inkább logikus, hogy az MKP-s fülben az MKP-oknál található a legkevesebb olyan ember, aki jelezte a vallását is. Itt a harmadik oszlopban pedig az látható, hogy ki melyik Budapesti Népbírói tanácsban teljesített szolgálatot. Csakhogy jelezném azt, hogy ez a lista sem teljes és pontos, két okból sem. Vannak olyan népbírák – nemcsak az MKP-nál, hanem máshol is –, akiknek a neve nem került fel ezekbe az anyagokba, tehát a peranyagokból tudtuk meg, hogy ugye vannak, léteznek ilyen népbírák, illetve azok a népbírák, akik ezeken, ebben a táblázatban, ebben az Excel táblázatban szerepelnek, azok sem minden esetben vettek részt valamelyik pernek a tárgyalásán. Több olyan iratot találtunk, amikor az illető írt egy levelet a népbírói ügyosztálynak, hogy legyenek szívesek törölni, ugyanis hiába delegálta őt a pártja a tudta nélkül, ő ebben az eljárásban nem szeretne tulajdonképpen részt venni. Tehát úgy gondolom, hogy ennek az Excel táblázatnak a létrehozása ilyen szempontból a kutatás későbbi folytatása szempontjából lényeges volt, tehát ilyen szempontból a budapesti népbíráknak a hogy is mondjam, az alapjait, vagy a kutatásának az alapjait sikerült lerakni. Még egy dolgot kiemelnék az Excel táblázattal kapcsolatban, hogy találhatóak bennük olyan nevek, amelyek ismerősek lehettek, vagy lehetnek számunka: például Asztalos János, Sziklai Sándor, vagy Marián István. Ugye az első kettő az kommunistának tekintett 56-os mártír volt.

Marián István volt ugye a Budapesti Műszaki Egyetem Katonai Tanszékének a vezetője, illetve a forradalom alatt ő szervezte ott a nemzetőrséget, de a lakcím alapján sikerült beazonosítani, nem róluk van szó. Tehát egyikük sem az ismert történelmi személy, akire lehet tulajdonképpen gondolni. Tehát csak névazonosság áll tulajdonképpen fenn. A Budapest Főváros Levéltárában ugye emellett fontosak voltak még a periratok, az iktatókönyvek, amelyekről ugye János beszélt. Illetve a tárgyalási naplók sok esetben, hiszen az elveszett pereknek a népbíráit sok esetben csak a tárgyalási naplóból lehet beazonosítani. Új iratanyag – és ezt nemcsak ehhez a kutatáshoz, hanem más kutatásokhoz is tudom a tisztelt jelenlévőknek ajánlani – az úgynevezett Régi Párttagok Bizottságának az anyaga. Ez a Párt- és Tömegszervezetek Osztályában volt. Belül volt található az a Régi Párttagok Bizottsága. Ez az iratanyag ez megtalálható ugye az országos része az Országos Levéltárban, a budapesti része a Budapest Főváros Levéltárában, illetve feltételezhetően – ennek mi nem mentünk utána – ez későbbi kijelölt feladat lesz számunka, hogy valószínűleg tartom, hogy a megyei levéltárakban is találhatóak ilyen iratok. Na most a budapesti, illetve az országos anyag az korábban a Politikátörténeti Intézetben volt, onnan került át a Budapest Főváros Levéltárába, illetve az Országos Levéltárba, de ott valamiért nem rendezték ezeket az iratokat, illetve nem lehetett arról tudni, hogy ilyen iratcsoport ott létezik. Ezt nem tudom miért volt ez így, de szerencsére most már kutatható, viszont jegyzék nem készült hozzá. Tehát ha valaki ebbe szeretne kutatni, akkor érdemes leadni a nevet, érdemes leadni valamilyen személyes adatot és annak, akkor vagy előkerül anyag az illető személyről, vagy nem. Ugyanez az anyag megtalálható mint említettem az Országos Levéltárban is, vagy az országos szervek vonatkozásában. És ugyanebben a pontban az Országos Levéltárban található a Központi Igazoló Bizottságnak az anyaga, ami nem azonos a népbírók mellett működő Igazoló Bizottsággal. Ez a Központi Igazoló Bizottság ez 1949-ben igazolta az MDP-s párttagokat, tehát azt igazolták, hogy ők mióta vesznek részt a pártban, mikortól ismerték el a párttagságukat. Zárójelbe annyit említenék, hogy valakinek mondjuk 1937-ben elismerték a párttagságát az nem azt jelentette, hogy egyben KNP tag is volt, csak azt, hogy adott esetben olyan munkát végzett. Még itt az Országos Levéltárban a NOT anyag, illetve MKP, MDP anyag, illetve a szakszervezeti tanácsnak az anyaga lesz majd izgalmas, de ez még úton van az Országos Levéltár felé az Politikátörténeti Intézetből. Az anyagok közül érdekes az Országos Bírói Hivatal anyaga, a különböző pártok anyagai, ÁBTL anyag, illetve a HM Központi Irattárának az iratanyaga is. És itt most mutatnék egy diát, ezt az előbb lehoztam ebből az RTB iratanyagból. Tehát így

nézett ki egy kérdőív ebbe a régi Párttagok Bizottságában, amelyet ki kellett tölteni. Ide azoknak az iratanyaga került, ezt az előbb nem említettem, akik valamilyen nyugdíjkiegészítést vagy egyéb szeretnek volna és többek között egy ilyen kérdőív alapján bírálták el őket. Volt-e letartóztatva, volt-e pártfegyelmi és hasonló kérdések szerepelnek a kérdőíven, mert ez nem látható. Ahány Központi Irattárba ugye itt visszatérve látható a Piri Gábor bírónak a személyi anyaga, illetve innen került elő Major Ákosnak a személyi anyaga is, amit már egyébként kutattak, a Piri anyagot nem kutatták korábban. Ugye Major Ákos volt az, akinek a nevéhez gyakorlatilag ugye itt a népbíróságoknak a megszervezése is kötődik. Mi aztán a visszaemlékezéséből gyakorlatilag tudjuk azt, hogy január 24-én az MKP-nál jelentkezik. Ugye ő úgy kerül kapcsolatba az MKP-val hogy ő Major Tamás színművészek, aki egyébként KMP tag, illegális KMP tag a két Világháború között már, illetve a későbbiekben is lesz szerepe, neki a testvére. Lényeges az ugye, hogy ha ma itt Major Ákosról beszélünk, illetve a személyekről, hogy őt most ugye így kiragadjam: ugye a Major Ákosnak megjelent az előbb említett visszaemlékezése 1987-ben, csak akkor ezek a személyi anyagok még nem voltak kutathatóak. Na most a személyi anyagot összevetve a visszaemlékezésekből kiderült, Major visszaemlékezéséből kiderül egy érdekes ellentét, ugyanis Major a visszaemlékezésében azt mondja, hogy 45 augusztusáig volt a Hadbíróóság élén is, közben a személyi anyagából az derül ki, hogy még 1946-ban is a Hadbíróóságot is irányítja a Népbíróság mellett. Tehát ez is egy érdekes tisztázandó kérdés például itt a Majorral kapcsolatban. Vagy még egy dologra rávilágítanék Majornál, hogy a Major az, aki a Budapesti Nemzeti Bizottsággal és több ezen belül ugye, ez az előbb említett Koosa Istvánnal, illetve Réz Istvánnal leül és megbeszéli azt, hogy a még a Szívós-Rotyits-per előtt, hogy a katonai bünvádi perrendtartást alkalmazzák, ezen belül a hadra kelt seregbeni eljárást és BNB lesz a harcoló seregtest a törvény szerint és akkor mindjárt befejezem. Majorról röviden ennyit említenék meg. Nem szeretném tovább rabolni az időt, még egy dolgot kiemelnék itt a későbbiekkel kapcsolatban. Hogy érdemes azt is megvizsgálni, hogy aki itt 45-től a népbíráskodásban részt vesz, azok közül kik azok, akik az 56-os megtorlásban valamilyen módon részt vesznek és itt még ezt mutatnám itt a háttér mögött lévő diát, aminek a jobb oldali oszlopa jelenleg részben hiányos. Ez azt jelenti, hogy ezek a személyek akik láthatóak népbíróként vagy népügyészként kezdik el ugye az 1945-öt követően a pályafutásukat, majd az 56 utáni megtorlásokban is valamilyen módon szerephez jutnak. Valaki bíróként, valaki ügyészként, valaki miniszterhelyettesként, valaki Legfelsőbb Bíróságon dolgozóként is itt látható a következő és egyben utolsó dia ezekről a személyekről.

Húsz ilyen személyt sikerült eddig beazonosítani, de a kutatások előre haladtával úgy gondolom ez a lista a későbbiekben bővülni fog. És ezzel zárnám is tulajdonképpen a mondandómat és nagyon szépen köszönöm a figyelmüket és a türelmüket!